

CONSELL DE GARANTIES ESTATUTÀRIES
DE CATALUNYA

**D I C T A M E N 22/2010, de 5 d'agost,
sobre el Projecte de Llei de l'occità, aranès a l'Aran**

El Consell de Garanties Estatutàries, amb assistència del president Eliseo Aja, dels consellers Pere Jover Presa i Julio Añoveros Trias de Bes, del vicepresident Joan Egea Fernández, del conseller Marc Carrillo, de la consellera Antonia Agulló Agüero, del conseller secretari Jaume Vernet Llobet, i dels consellers Enric Fossas Espadaler i Àlex Bas Vilafranca, ha acordat emetre el següent

D I C T A M E N

Sol·licitat per una desena part dels diputats del Parlament de Catalunya, respecte al Dictamen de la Comissió de Política Cultural sobre el Projecte de Llei de l'occità, aranès a l'Aran (BOPC núm. 750, de 23 de juny de 2010. Correcció d'errades BOPC núm. 762, de 7 de juliol de 2010).

ANTECEDENTS

1. El dia 6 de juliol de 2010 va tenir entrada en el Registre del Consell de Garanties Estatutàries un escrit del president del Parlament de Catalunya, de la mateixa data (Reg. 603), pel qual es va comunicar al Consell l'admissió interna, per part de la Mesa del Parlament, de la sol·licitud de dictamen presentada el 29 de juny de 2010, a instància del senyor Daniel Sirera i Bellés i tretze diputats més, en relació amb el Dictamen de la Comissió de Política Cultural sobre el Projecte de Llei de l'aranès, d'acord amb allò que preveuen els articles 16.1.b i 23.b de la Llei 2/2009, de 12 de febrer, del Consell de Garanties Estatutàries.

Cal fer notar que, tot i que en la tramitació parlamentària (Tram. 200-00080/08) el Projecte sobre el qual se'ns demana dictamen consta com a Projecte de Llei de l'aranès, el títol que correspon al Projecte de Llei que ha aprovat la Comissió de Política Cultural és «Projecte de Llei de l'occità, aranès a l'Aran».

Els sol·licitants demanen d'aquest Consell dictamen en relació amb el «Projecte de Llei de l'aranès», i de forma especial dels preceptes següents:

«- Article 2, apartat 3, lletra a), en establir que l'aranès és la llengua d'ús preferent de totes les institucions de l'Aran, i per connexió amb aquest precepte també els següents:

- Article 5, apartat 4, en establir que l'aranès és la llengua que s'ha d'utilitzar normalment per part de la Generalitat a l'Aran en les relacions dels seus òrgans i amb la ciutadania.

- Article 5, apartat 7, referent a l'ús preferent de la llengua aranesa en l'àmbit de l'Administració General de l'Estat ubicada al territori d'Aran.

- Article 6, apartat 5, en establir que les institucions de la Generalitat i els ens locals que exerceixen competències a l'Aran han d'emprar preferentment l'aranès en llurs relacions institucionals.

- Article 9, referent a l'ús de l'aranès en l'àmbit de l'Administració de Justícia.»

La fonamentació jurídica que figura en l'escrit de sol·licitud és la següent:

«[L]'adequació de la llei de l'aranès a la Constitució espanyola i a l'Estatut d'Autonomia, en especial pel que fa a les previsions dels articles 2, apartat 3, lletra a); article 5, apartats 4t i 7è; article 6, apartat 5è, i article 9, del projecte de llei en els termes que exposarem tot seguit, i pronunciar-se sobre el seu encaix en els articles 3 de la Constitució i 6 de l'Estatut d'Autonomia.

En relació a les previsions contingudes a l'article 2, apartat 3, lletra a); a l'article 5, apartats 4t i 7è, i l'article 6, apartat 5, del projecte de llei, hom considera convenient que el Consell de Garanties Estatutàries dictami sobre l'abast i l'ajustament a la Constitució espanyola i l'Estatut d'Autonomia de Catalunya de l'ús de les expressions "*preferentment*" i "*normalment*" en referir-se a la utilització de l'aranès en l'àmbit institucional i en les relacions administratives, i això a la llum de la jurisprudència del Tribunal Constitucional al respecte.

A més a més, respecte l'article 5, apartat 7, malgrat que el tenor literal fa referència a l'ús de la llengua aranesa en l'àmbit de l'Administració de l'Estat "*[...] en els termes que aquesta determini [...]*" -no diu en els termes que la llei determini-, hom considera que aquesta regulació topa amb la previsió continguda a l'article 36 de la vigent *Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú*, modificada entre d'altres per la *Llei 4/1999, de 13 de gener*, en establir aquest precepte que en l'àmbit de l'Administració de l'Estat la llengua d'ús normal en la tramitació dels procediments es el castellà. Interessa, doncs, als diputats i diputades sotasignants que l'alt òrgan consultiu de la Generalitat de Catalunya dictami si la regulació continguda en aquest article del projecte de llei s'ajusta al que estableix l'article 3 CE i l'article 6, apartat 5, de l'Estatut d'Autonomia, així com si topa amb la previsió continguda en la legislació bàsica de l'Estat en matèria de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu.

Finalment, interessa també conèixer el parer del Consell de Garanties Estatutàries en relació al contingut de l'article 9 del projecte de llei, referit a l'ús de la llengua aranesa en l'Administració de justícia.

I en aquest sentit convé que l'alt organisme consultiu de Catalunya dictami si la previsió continguda en aquest article, i en especial pel que fa al coneixement de l'aranès per a la provisió de places de personal judicial, s'ajusta a allò que estableix la Constitució espanyola i la *Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial*, i llurs modificacions, en entendre que aquesta regulació és competència de l'Estat i l'ha de fixar la legislació orgànica corresponent, i no pot la Generalitat de Catalunya regular-ne l'aranès com a mèrit en accedir a la carrera judicial.»

2. El Consell de Garanties Estatutàries, en la sessió del dia 6 de juliol de 2010, un cop examinada la legitimació i el contingut de la sol·licitud de dictamen així formulada, la va admetre a tràmit, es va declarar competent per emetre el dictamen corresponent i va designar ponent la consellera senyora Antonia Agulló Agüero.

3. En la mateixa sessió, a la vista del contingut dels articles del Projecte de Llei de l'occità, aranès a l'Aran, que són objecte de la sol·licitud de dictamen, i atès que, com indica expressament el preàmbul del Projecte, desenvolupen l'article 36 EAC, referit als «Drets amb relació a l'aranès», aquest Consell va entendre que es podia tractar d'un supòsit de dictamen de caràcter vinculant. Per aquesta raó, en aplicació dels articles 76.4 EAC i 17.3 de la Llei del Consell de Garanties Estatutàries, com també de l'article 30.2 del Reglament d'organització i funcionament d'aquest Consell, varem acordar obrir el tràmit procedimental que preveu l'article 18.1 LCGE i requerir els sol·licitants, tots els grups parlamentaris i el Govern perquè, en el termini de deu dies, formulessin les seves alegacions sobre aquest possible caràcter vinculant del dictamen.

Seguidament, d'acord amb el que disposa l'article 25, apartats 4 i 5, va acordar adreçar-se als sol·licitants, a tots els grups parlamentaris, com també al Govern, a fi de sol·licitar-los la informació i la documentació complementàries de què disposessin amb relació amb l'objecte del dictamen.

4. En data 23 de juliol de 2010 es va rebre en el Registre del Consell (Reg. 655) un escrit, tramès per la Secretaria de Govern, amb «Consideracions sobre la sol·licitud de dictamen formulada al Consell de Garanties Estatutàries respecte de diversos preceptes del projecte de Llei de l'aranès (Tram. 200-00080/08)» elaborades pel Gabinet Jurídic de la Generalitat, de 21 de juliol de 2010. En aquest escrit es considera que els articles 2.3.a, 5.4

i 7 i 6.5 del Projecte de Llei de l'aranès contenen mesures legislatives que, d'acord amb la recent doctrina del Tribunal Constitucional, s'ajustarien a la Constitució i a l'Estatut d'autonomia perquè són proporcionades, pretenen corregir una situació de desequilibri i es refereixen a un ús preferent, normal i no excloent propi de les polítiques de normalització lingüística. Pel que fa a l'article 5.7, s'entén que la referència que fa a l'Administració de l'Estat no pot ser llegida en un sentit excloent de les potestats del legislador estatal. I, finalment, quant a l'article 9 del Projecte de Llei, se sosté la seva constitucionalitat atès que la valoració del mèrit del coneixement de l'aranès per part del personal judicial i del personal al servei de l'Administració de Justícia és conseqüència inherent a la seva declaració de llengua cooficial i, perquè s'ha d'entendre que la remissió del precepte al que estableixin les lleis es refereix a les lleis estatals.

5. En data 29 de juliol de 2010 es va rebre en el Registre del Consell (Reg. 664) un escrit tramès pel secretari de Política Lingüística, amb un «Informe en relació amb l'adequació a la Constitució espanyola i a l'Estatut d'Autonomia de Catalunya del Projecte de Llei de l'aranès, d'acord amb el Dictamen de la Comissió del Parlament de Catalunya», de 15 de juliol de 2010, elaborat per la Secretaria de Política Lingüística. En aquest Informe es destaca que l'aranès es una llengua que «es troba en una posició secundària pel que fa al seu ús», de manera que l'objecte del Projecte de Llei de l'occità, aranès a l'Aran, és la protecció, la promoció i la difusió d'aquesta llengua. En aquest context, se situen els articles 2.3.a, 5.4, 5.7 del Projecte de Llei, que s'analitzen atenent a la potestat declarada pel Tribunal Constitucional i reconeguda al legislador català d'establir mesures de protecció de llengües oficials en situació de desequilibri, i es conclou que s'adeqüen a la Constitució i a l'Estatut, com també a la normativa estatal i a la jurisprudència constitucional. Quant a l'article 9 del Projecte, s'arriba a la mateixa conclusió, en la mesura que es considera que les seves previsions són conseqüència de la declaració d'oficialitat d'una llengua i del contingut de l'article 36.1 EAC, al

mateix temps que la remissió explícita que conté el seu apartat 2 respecta les competències legislatives de l'Estat. Finalment, pel que fa als articles 2.3.a i 5.7 s'afegeix que el contingut normatiu i els objectius d'aquests preceptes es complirien igualment si s'optés per substituir la «preferència» de l'ús de l'aranès per expressions relatives a la «normalitat» o a «l'habitualitat» d'aquest ús.

6. Finalment, després de les corresponents sessions de deliberació, es va fixar com a data per a la votació i per a l'aprovació del Dictamen el dia 5 d'agost de 2010.

FONAMENTS JURÍDICS

Primer. L'objecte del Dictamen

Com s'ha exposat en els Antecedents, la sol·licitud de Dictamen versa sobre determinats articles del Projecte de Llei de l'occità, aranès a l'Aran (BOPC núm. 750, de 23 de juny de 2010; correcció d'errades al BOPC núm. 762, de 7 de juliol de 2010).

Als efectes de situar adequadament en el seu context l'objecte d'aquest Dictamen, resulta necessari realitzar una breu aproximació al contingut general del Projecte. Així, segons expressa el seu preàmbul, el Projecte es justifica en la necessitat de dotar la llengua occitana amb un marc legal que s'adeqüi a les previsions de l'article 6.5 de l'Estatut d'autonomia de 2006, que la defineix com a llengua pròpia de l'Aran i la declara llengua oficial a Catalunya, així com també a les de l'article 36 del mateix Estatut, que estableix els drets lingüístics en relació amb l'aranès i remet al legislador

autonòmic la seva concreció. Així mateix, el Projecte pretén donar compliment als exposats mandats estatutaris en el termini de quatre anys que fixa la disposició addicional cinquena de l'Estatut per adaptar el règim especial de l'Aran, com també «actualitzar i fer més unitari i coherent el règim jurídic de l'occità a l'Aran i a la resta de Catalunya, que avui és regulat per normes disperses i fragmentàries, que projecten una certa ambigüitat sobre la identitat de la llengua i el seu estatus».

Dit això anterior, el preàmbul delimita com a objectius generals del Projecte «reconèixer, protegir i promoure l'occità en la seva varietat aranesa». Pel que fa al nivell de protecció, el criteri és «l'extensió al règim jurídic de l'occità en la seva varietat aranesa, com a llengua pròpia que és de tot el territori de l'Aran i com a llengua oficial a Catalunya, del contingut propi d'aquests conceptes en l'ordenament lingüístic català»; i, per tant, «s'adopta una perspectiva generosa en el desplegament dels mandats estatutaris, que habiliten el legislador per a determinar l'abast, els usos i els efectes jurídics de l'oficialitat de la llengua pròpia de l'Aran i per a emmarcar el procés de normalització lingüística.» Es preveu, però, una protecció «més intensa» de l'aranès a la Vall d'Aran, en la mesura que és en aquest territori on es concentra la població de parla aranesa i on l'aranès té la consideració de llengua pròpia. En segon lloc, respecte de l'objectiu de promoció, el preàmbul afirma que la norma ofereix «una àmplia cobertura legal per a les mesures de foment i difusió de l'aranès en tots els àmbits i sectors». En coherència amb això, l'objecte del Projecte de Llei es configura com «la protecció a Catalunya de l'occità, denominat aranes a l'Aran, com a llengua pròpia d'aquest territori, en tots els àmbits i sectors, el foment, la difusió i el coneixement d'aquesta llengua i la regulació del seu ús oficial.» (art. 1.1).

Així mateix, la disposició addicional primera del Projecte, estableix que «Aquesta Llei té el caràcter de Llei de desenvolupament bàsic de l'Estatut i s'integra, en allò relatiu a l'Aran, en el règim especial d'aquest territori a què

fan referència els articles 11 i 94 de l'Estatut». I, la disposició addicional segona, per la seva part, fa referència a la competència sobre la normalització lingüística de l'aranès, que correspon a la Generalitat i al *Conselh Generau* d'Aran, d'acord amb l'article 143.2 EAC, en els termes que estableix expressament.

El Projecte de llei adopta una estructura molt semblant a la que segueixen les lleis de normalització lingüística: vint-i-cinc articles que s'agrupen en set capítols, que regulen els principis generals (capítol I), l'ús institucional (capítol II), l'onomàstica (capítol III), l'ensenyament (capítol IV), els títols i els certificats (capítol V), els mitjans de radiodifusió i televisió (capítol VI) i el foment i la difusió de l'occità, aranès a l'Aran (capítol VII); vuit disposicions addicionals, una de derogatòria i dues de finals.

Una vegada contextualitzats els preceptes en relació amb els quals se sol·licita Dictamen a aquest Consell, ens referirem de forma succinta als dubtes d'inconstitucionalitat o d'antiestatutarietat que plantegen els sol·licitants, que es poden sistematitzar en tres blocs: en primer lloc, l'abast i la constitucionalitat dels termes «preferentment» i «normalment» que s'utilitzen en els articles 2.3.a, 5.4, 5.7 i 6.5 del Projecte de llei respecte de l'ús de l'aranès en l'àmbit institucional i de les relacions administratives, en relació amb els articles 3 CE i 6 EAC, a la llum de la jurisprudència constitucional. En segon lloc, la utilització de l'aranès per l'Administració de l'Estat ubicada a l'Aran «en els termes que aquesta determini» (art. 5.7 del Projecte de llei), pel que fa al seu encaix en els articles 3 CE i 6.5 EAC i amb la previsió continguda a l'article 36 LRJPAC. I finalment, la competència de la Generalitat per regular la validesa, pel que fa a la llengua, de les actuacions judicials efectuades en aranès i la valoració del coneixement de l'aranès com a mèrit per accedir a la carrera judicial «de la manera que estableixin les lleis» (art. 9 del Projecte de llei), per tractar-se d'una competència de l'Estat, que exerceix mitjançant la corresponent legislació orgànica, segons

estableixen la Constitució i la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial.

Per donar resposta a la sol·licitud de Dictamen, en el Fonament Jurídic Segon s'exposarà el marc constitucional i estatutari de l'occità, aranès a l'Aran, i es fixaran els paràmetres de constitucionalitat i d'estatutarietat que ens permetran abordar, en els fonaments jurídics següents, l'examen de les tres qüestions principals que han estat plantejades: les expressions «preferentment» i «normalment» en l'ús de l'aranès en l'àmbit institucional i en les relacions administratives, així com també la utilització de la llengua aranesa per l'Administració de l'Estat, que seran objecte d'anàlisi en el Fonament Jurídic Tercer; i la competència de la Generalitat per a regular determinats aspectes de l'ús de l'aranès a l'àmbit judicial, que es tractarà en el Fonament Jurídic Quart.

Segon. El marc constitucional i estatutari de l'occità, denominat aranès a l'Aran

L'aranès apareix expressament contemplat a l'Estatut d'autonomia, concretament a l'article 6.5 EAC, que configura la llengua occitana, denominada aranès a l'Aran, com a «llengua pròpia d'aquest territori i [...] oficial a Catalunya, d'acord amb el que estableixen aquest Estatut i les lleis de normalització lingüística»; a l'article 36 EAC, que contempla els «Drets amb relació a l'aranès»; a l'article 50 EAC, dedicat al «Foment i difusió del català», que disposa l'aplicació a l'aranès del principi segons el qual els poders públics l'han de protegir en «tots els àmbits i els sectors i n'han de fomentar l'ús, la difusió i el coneixement» (art. 50.1 EAC); i a l'article 143.2 EAC, que estableix la competència de la Generalitat i també del Conselh Generau d'Aran sobre la normalització lingüística de l'occità, denominada aranès, a l'Aran.

Als efectes que aquí ens interessin, cal ressaltar allò que la jurisprudència constitucional ha reconegut reiteradament entorn a les següents qüestions: els estatuts d'autonomia són els únics instruments normatius que poden atorgar la condició de llengua oficial i determinar el seu abast (STC 253/2005, d'11 d'octubre, FJ 10); l'estatus de llengua oficial comporta la cooficialitat amb el castellà «con respecto a todos los poderes públicos radicados en el territorio autonómico, sin exclusión de los órganos dependientes de la Administración central y de otras instituciones estatales en sentido estricto, siendo, por tanto, el criterio delimitador de la oficialidad del castellano y de la cooficialidad de otras lenguas españolas el territorio, independientemente del carácter estatal (en sentido estricto), autonómico o local de los distintos poderes públicos.» (STC 82/1986, de 26 de juny, FJ 2); i més recentment, en la STC 31/2010, de 28 de juny, sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya, la llengua pròpia o d'ús normal en un territori és la condició constitucional inexcusable per al seu possible reconeixement com a llengua oficial (FJ 14). Així mateix, sobre el terme «normal» el Tribunal Constitucional ha declarat que una llengua és oficial, independentment de la seva realitat i pes com a fenomen social «cuando es reconocida por los poderes públicos como medio normal de comunicación en y entre ellos y en su relación con los sujetos privados, con plena validez y efectos jurídicos.» (STC 82/1986, de 26 de juny, FJ 2; i 46/1991, de 28 de febrer, FJ 2), de manera que l'adjectiu «normal» indica el «carácter de lengua usual o habitual», que exclou «la idea de deber o imposición» (STC 337/1994, de 23 de desembre, FJ 21).

Pel que fa a l'occità, aquesta llengua gaudia d'una oficialitat legal abans de l'Estatut de 2006, reconeguda a l'article 2.1 de la Llei 16/1990, de 13 de juliol, sobre el règim especial de la Vall d'Aran i, després de la reforma estatutària, gaudeix d'una oficialitat reconeguda a l'Estatut, si bé de forma molt més limitada que el català. Concretament, l'Estatut remet expressament

al legislador ordinari la determinació de l'oficialitat de l'occità, que deriva de la condició de l'aranès com a llengua pròpia d'una part del territori de Catalunya, l'Aran. Aquesta situació és ben diferent de la que correspon a l'oficialitat de la llengua catalana (art. 6.1 i 2 EAC), l'abast i els efectes de la qual estan reconeguts estatutàriament i deriven de la condició del català com a llengua pròpia de la totalitat del territori de Catalunya.

Tenint en compte aquesta diferència fonamental, cal però fer esment, pel que fa al règim d'oficialitat de les llengües a nivell estatutari, a allò que ha dit la recent STC 31/2010, de 28 de juny, quan en el seu Fonament Jurídic 14 analitza com a «cuestión de principio» la condició de «llengua pròpia» i l'estatus de l'oficialitat i cooficialitat de les llengües, en relació amb els termes «normal» i «preferent», que utilitza l'article 6.1 EAC. Sens perjudici que a aquesta qüestió concreta de la preferència ens referirem més àmpliament, en el Fonament Jurídic següent del Dictamen, el Tribunal ha dit que la condició de llengua pròpia, afegida a la condició de llengua oficial, no pot suposar un desequilibri del règim constitucional de la cooficialitat de les llengües i, per tant, que no es pot imposar a l'Estatut un ús prioritari d'una d'elles en detriment de l'altra, sens perjudici de les mesures de foment que el legislador estimi necessari ordenar per corregir desequilibris i, en definitiva, la situació de postergació d'una d'elles. En aquest sentit, com hem vist que havia declarat en sentències anteriors, el Tribunal considera que l'ús normal és el que correspon a les llengües oficials (STC 82/1986, de 26 de juny, FJ 2).

Concretament, quant a la declaració d'oficialitat, a la comentada Sentència 31/2010, citada, s'assenyala que si bé «[...] la Constitución reserva, con carácter exclusivo, a los Estatutos de Autonomía, [...] la cualificación de una lengua como oficial en la "respectiva" Comunidad Autónoma, según quiere el art. 3.2 CE. En efecto, el art. 3.2 CE no permite que los Estatutos de Autonomía proclamen la oficialidad de cualquier lengua española distinta del

castellano». La llengua oficial haurà de ser una «llengua característica, històrica, prívativa, por contraste con la común a todas las Comunidades Autónomas, y, en este sentido, propia. El carácter propio de una lengua española distinta del castellano es, por tanto, la condición constitucional inexcusable para su reconocimiento como lengua oficial por un Estatuto de Autonomía. [...]». (FJ 14)

En conseqüència, «la “normalidad” de esa lengua no es sino el presupuesto acreditativo de una realidad que, caracterizada por el uso normal y habitual [...] en todos los órdenes de la vida social [...], justifica la declaración [...] como oficial [...], con los efectos y consecuencias jurídicos que, desde la Constitución y en su marco, hayan de desprenderse de esa oficialidad y de su concurrencia con el castellano [...]. A diferencia de la noción de “normalidad”, el concepto de “preferencia”, por su propio tenor, trasciende la mera descripción de una realidad lingüística e implica la primacía de una lengua sobre otra [...], imponiendo, en definitiva, la prescripción de un uso prioritario de una de ellas, [...] en perjuicio de ese equilibrio inexcusable entre dos lenguas igualmente oficiales y que en ningún caso pueden tener un trato privilegiado.» (FJ 14)

Pel que fa als drets lingüístics, cal assenyalar que l'Estatut d'autonomia els regula àmpliament en relació amb el català (art. 32 a 35 EAC) com a llengua pròpia i oficial de Catalunya juntament amb el castellà, que és la llengua oficial de l'Estat espanyol (art. 6.1 i 2 EAC), a diferència del que succeeix amb els drets lingüístics respecte de l'aranès, que es contemplan a l'article 36 EAC. Així, els drets lingüístics referits al català gaudeixen d'unes garanties estatutàries explícites, que no són traslladables a l'aranès, com s'observa amb la previsió de l'article 37.1 EAC, segon paràgraf.

L'article 36 EAC, dedicat a l'aranès, estableix els drets lingüístics de conèixer i d'utilitzar, i de ser atesos oralment i per escrit en aquesta llengua en les

seves relacions amb les administracions públiques i les entitats públiques i privades que depenen d'aquestes, de totes les persones en el territori de l'Aran (apartat 1); el dret dels ciutadans aranesos a utilitzar l'aranès en les seves relacions amb la Generalitat (apartat 2). I, finalment, la remissió al legislador ordinari de la determinació dels altres drets i deures lingüístics en relació amb l'aranès (apartat 3).

Quant a aquest precepte, hem d'assenyalar que ha estat objecte de pronunciament a la ja citada STC 31/2010. En concret, els recurrents van considerar que el seu apartat 1 «sería contrario a la Constitución si con el derecho que reconoce pretendiera vincularse también a Administraciones distintas de la catalana» (Antecedent p. 29). El Tribunal va desestimar la impugnació sobre la base que « [...] será suficiente con responder mediante la remisión a los argumentos expuestos en los fundamentos jurídicos precedentes en relación con el catalán, con el resultado de concluir con la desestimación del recurso en este particular.» (FJ 25). Per tant, pel que fa a aquesta concreta qüestió, la vinculació de l'Administració de l'Estat al dret d'opció lingüística referit a l'aranès (dret a utilitzar i a ésser atès oralment i per escrit davant les administracions públiques), serien aplicables els fonaments a què remet el Tribunal (principalment FJ 14.a i STC 82/1986, de 26 de juny, FJ 2). Per contra, els altres pronunciaments de la Sentència sobre el règim d'oficialitat lingüística de la llengua catalana no són aplicables mimèticament al règim d'oficialitat de l'aranès que, com s'ha dit, té un abast i uns efectes diferents, ja que correspon a la llei concretar-los.

Tercer. La preferència i la normalitat en l'ús de l'aranès

1. Com hem dit, respecte dels articles 2.3.a, 5.4, 5.7 i 6.5 del Projecte, els peticionaris centren la sol·licitud, en primer lloc, en l'opinió d'aquest Consell sobre l'abast i l'ajust a la Constitució i a l'Estatut d'autonomia de l'ús de les

expressions «preferentment» i «normalment» en referir-se a la utilització de l'aranès en l'àmbit institucional i en les relacions administratives, i això a la llum de la jurisprudència del Tribunal Constitucional.

Més exactament, es demana la nostra opinió sobre l'adequació constitucional i estatutària de la utilització d'aquests termes per part del legislador autonòmic en la regulació de l'ús de la llengua aranesa, amb dues acotacions expresses: la prèvia determinació de «l'abast» d'aquests vocables en el Projecte de Llei que s'examina; i la concreció de l'objecte d'anàlisi a l'àmbit institucional i de les relacions administratives.

Per aquesta raó, se sotmet a dictamen l'article 2.3.a, del Projecte de Llei i, per connexió, els seus articles 5.4, 5.7 i 6.5.

Respecte de la determinació de «l'abast» de les esmentades diccions en relació amb l'àmbit institucional i de les relacions administratives, utilitzades pels preceptes concrets que s'assenyalen, cal observar amb caràcter previ que: d'una banda, l'àmbit d'aplicació de l'article 2.3.a del Projecte de Llei excedeix l'àmbit institucional i de les relacions administratives. I de l'altra, que els articles 5.4, 5.7 i 6.5 del Projecte es refereixen a la Generalitat i a l'Administració de l'Estat, a les quals no fa esment l'article 2.3.a.

L'article 2.3 del Projecte de Llei estableix que:

«L'aranès, com a llengua pròpia de l'Aran, és:

- a) La llengua d'ús preferent de totes les institucions de l'Aran, especialment del Conselh Generau d'Aran, de l'Administració local i de les entitats que en depenen, dels mitjans de comunicació públics, de l'ensenyament i de la toponímia.

b) La llengua normalment emprada per les administracions catalanes en les seves relacions amb l'Aran, de la manera que aquesta llei determina.»

L'article 2 del Projecte de llei, sota la rúbrica «Llengua pròpia i llengües oficials», no comprèn ni esmenta la l'Administració de l'Estat. Per contra, encara que no en la lletra *a* de l'apartat 3 d'aquest article, sinó en la lletra *b*, i als efectes exclusius de determinar la llengua d'ús normal i no la preferent, sí que determina que l'aranès, com a llengua pròpia de l'Aran, és la «llengua normalment emprada per les administracions catalanes». A més, la regulació concreta dels usos institucionals de l'aranès, que es conté en els articles 5 a 10 del Projecte de llei, no es totalment harmònica amb el que estableix aquest article 2.3.

2. Deixant de banda la qüestió de la connexió o la manca de connexió entre els preceptes als quals es ceneix especialment la petició de dictamen, les observacions anteriors posen en relleu la dificultat de determinar l'abast de les expressions «preferentment» i «normalment» en relació amb l'ús de l'aranès en els articles que se sol·liciten, sense una aproximació sistemàtica a aquests preceptes que permeti aclarir el sentit en el qual utilitzen aquests termes.

Així, és important destacar que l'article 2 s'ubica al capítol I del Projecte de llei, dedicat als principis generals que presideixen el text del Projecte, mentre que els articles 5 i 6 s'insereixen en el capítol II, dedicat a «L'ús institucional» de l'aranès.

Més concretament, cal dir que, en l'àmbit dels principis generals, l'article 2 del Projecte de llei s'ocupa de l'aranès com a llengua pròpia de l'Aran (ap. 3) i com a llengua oficial a Catalunya (ap. 4); i que, en l'àmbit de l'ús institucional d'aquesta llengua, els articles 5 i 6 del mateix Projecte de llei es

dediquen, respectivament, a precisar el seu ús per les institucions i administracions públiques a l'Aran, i a Catalunya fora de l'Aran, establint els concrets usos referits a la llengua aranesa.

Ara bé, la totalitat dels usos de l'aranès en les institucions i en els àmbits que s'inclouen en la lletra *a* de l'article 2.3 són objecte de regulació específica en altres preceptes del Projecte de Llei, que no utilitzen el terme «preferent». Aquests preceptes estableixen: o bé l'ús normal de l'aranès, com és el cas de l'article 5, apartat 2, respecte a les institucions araneses, Conselh Generau d'Aran, Administració local a l'Aran i entitats públiques que en depenen; o bé el caràcter únic de la forma oficial aranesa del toponímic (art. 11.1), sens perjudici de les competències que estableix la legislació de règim local (art. 11.3); o bé l'ús de la llengua aranesa com a llengua vehicular i d'aprenentatge habitual de l'aranès en els centres educatius de l'Aran, d'acord amb el que estableix la normativa general d'educació (art. 13.1); o bé, finalment, el foment de l'ús social de la llengua occitana en relació amb els mitjans de radiodifusió, televisió i altres mitjans de comunicació públics i privats (art. 19 i 20).

Per contra, la lletra *b* del mateix article 2.3 inclou el terme «normalment» dins la caracterització de l'aranès com a llengua pròpia de l'Aran utilitzada per les administracions catalanes en les seves relacions amb l'Aran «de la manera que aquesta llei determina». Altrament, l'article 6.5 del mateix Projecte estableix que les institucions de la Generalitat de l'article 2.2 EAC i els ens locals que exerceixen competències a l'Aran han d'emprar preferentment l'aranès en les seves relacions institucionals a l'Aran.

Davant d'aquesta situació contradictòria, en una primera aproximació, el preàmbul del Projecte de Llei tampoc no aporta cap aclariment, ja que el terme «preferent» no hi apareix. Ans al contrari, es limita a afirmar que aquesta llei «desplega el principi de llengua pròpia, aplicat a l'aranès a

l'Aran, que obliga els poders públics i les institucions a protegir-la, a usar-la de manera general i a promoure'n l'ús públic en tots els àmbits». En l'àmbit institucional afegeix que les administracions i les institucions araneses han d'utilitzar normalment l'aranès, com també l'han d'emprar normalment els serveis i els organismes que depenen de la Generalitat a l'Aran en llurs relacions administratives i en la difusió d'informació a la ciutadania.

Amb independència de quina fos la intenció dels redactors del Projecte de Llei i amb independència, així mateix, que la concreció dels usos de l'aranès en l'àmbit institucional es trobi o no suficientment especificada en el text d'aquesta norma, és evident que la confrontació en el Projecte de Llei entre la regulació específica i els principis generals de l'article 2.3 genera una certa confusió, ja que resulta difícil d'entendre que l'aranès, com a llengua pròpia de l'Aran, sigui la llengua d'ús preferent d'institucions que han d'utilitzar-la normalment (art. 2.3.a i 5.2 Projecte); o la llengua normalment utilitzada per institucions que l'han d'usar preferentment (art. 2.3.b i 6.5 Projecte).

Dit això, cal reprendre la STC 31/2010, de 28 de juny, per tal de centrar-nos en l'anàlisi que fa del terme «preferent» referit a l'ús de la llengua pròpia. Així, a allò que hem exposat en el Fonament Jurídic anterior, el Tribuna afegeix que: «La definició com a llengua pròpia "no puede justificar la imposición estatutaria del uso preferente de aquella lengua, en detrimento del castellano, también lengua oficial en la Comunidad Autónoma, por las Administraciones Públicas y los medios de comunicación públicos de Cataluña, sin perjuicio, claro está, de la procedencia de que el legislador pueda adoptar, en su caso, las adecuadas y proporcionadas medidas de política lingüística tendentes a corregir, de existir, situaciones históricas de desequilibrio de una de las lenguas oficiales respecto de la otra, subsanando así la posición secundaria o de postergación que alguna de ellas pudiera tener.» (FJ 14)

Per tal de procedir al nostre pronunciament sobre l'ús «preferent» de l'aranès, com a llengua pròpia de l'Aran, a què fa referència l'article 2.3.a del Projecte, cal tenir en compte el cànon de constitucionalitat que en relació amb la llengua d'ús preferent de les administracions públiques i dels mitjans de comunicació de Catalunya ha elaborat recentment el Tribunal, en pronunciar-se sobre la constitucionalitat de l'article 6.1 EAC. Els criteris que formen aquest cànon i que s'haurien d'observar són els següents: en primer lloc, l'Estatut d'autonomia no pot imposar l'ús preferent d'una llengua sobre una altra en el territori de la Comunitat Autònoma; en segon lloc, en cas que existeixi una situació objectiva de desequilibri d'una de les llengües oficials respecte de l'altra, el legislador ordinari sí pot preveure mesures de normalització lingüística; aquestes han de ser adequades i proporcionades a la finalitat de foment i de correcció de la situació històrica de desequilibri i, finalment, s'ha de tractar d'una mesura que en cap cas no suposi un privilegi.

Doncs bé, a l'article 2.3.a del Projecte, que ara s'analitza, el terme «preferent», té diferents significats segons l'àmbit al qual afecti, de manera que es podria reconduir fàcilment a un ús normal (Administració pública de l'Aran), a un ús vehicular i d'aprenentatge (ensenyament) o a un ús exclusiu (toponímia); usos aquests que, de fet, es concreten posteriorment en els preceptes del Projecte que es dediquen a cadascun d'aquests àmbits (art. 5.2; 11.1; 13.1; 19 i 20 del Projecte). Per aquesta raó, entenem que, en darrera instància, el vocable «preferent» té, en aquesta previsió normativa, un sentit multívoc, éssent la seva finalitat el foment i la promoció de l'aranès en tots els àmbits, com a mesura de política de normalització d'una llengua minoritària.

No obstant això, tot i que aquest significat de caràcter normalitzador és el que preval, l'expressió «ús preferent» referida a la regulació de l'aranès com a llengua pròpia de l'Aran respecte d'algunes de les institucions i àmbits de

l'Aran que aquí se citen podria tenir una aplicació contrària al cànon prohibit per la jurisprudència constitucional més recent perquè, en definitiva, podria ser entès com la prescripció d'un ús prioritari que genera desequilibri entre les llengües i comporta una posició de privilegi per a l'occità.

Atesa, doncs, la pluralitat de significats que hem vist que té el terme «preferent» emprat a l'article 2.3.a del Projecte i la confusió que pot produir la projecció de l'expressió «ús preferent», aplicada de forma homogènia als diversos àmbits mencionats en aquest precepte, es recomana la seva supressió per evitar el significat d'ús preferent que, com hem dit, no és conforme amb el cànon de constitucionalitat enunciat per la recent doctrina del Tribunal Constitucional. Nogensmenys, pel fet que hi ha sentits del terme «preferent» que sí que són ajustats a la norma constitucional, es proposa una determinada interpretació conforme del precepte. Concretament, és constitucional i estatutari que l'article promogui l'ús de l'occità amb la finalitat de protecció i foment d'aquesta llengua pròpia en un context de desequilibri lingüístic, on és convenient una política de normalització lingüística proporcionada i adequada en favor de la llengua occitana. Igualment, són adequats els usos institucionals que es proposen en diversos àmbits (art. 5.2, 11.1, 13.1, 19 i 20 del Projecte), que no utilitzen l'esmentada expressió d'«ús preferent».

3. Si passem a l'àmbit concret de la regulació de l'ús institucional de l'occità, se sol·licita la nostra opinió sobre l'ús dels termes «normalment» a l'article 5.4 i «preferentment» als articles 5.7 i 6.5 del Projecte de Llei.

Atès que, llevat l'apartat 7 de l'article 5, que es refereix a l'Administració de l'Estat a l'Aran, la resta dels articles sol·licitats es refereixen a l'actuació de la Generalitat, dins i fora de l'Aran, examinarem en primer lloc aquestes darreres previsions.

Així l'article 5, apartat 4 del Projecte de Llei preveu que: «La Generalitat, a l'Aran, ha d'utilitzar normalment l'aranès en les relacions dels seus òrgans i ens amb la ciutadania». A aquests efectes, la Generalitat ha de disposar dels mitjans personals i materials necessaris per garantir el dret de les persones a emprar l'aranès i a ésser-hi ateses, oralment i per escrit, i ha d'utilitzar l'aranès en els impresos, formularis i textos administratius d'ús freqüent a l'abast del públic a l'Aran.

El precepte, per tant, connecta amb el dret estatutari de totes les persones a l'Aran, que estableix l'article 36.1 EAC, d'«utilitzar l'aranès i d'ésser ateses en llurs relacions amb les administracions públiques i amb les entitats públiques i privades que en depenen». I, per possibilitar aquest dret d'opció dels ciutadans, la Generalitat de Catalunya utilitza l'aranès «normalment», és a dir, en condicions de normalitat; la qual cosa, en aquest context, significa que s'haurà de dotar dels mitjans personals i materials necessaris (art. 5.4 del Projecte de Llei).

L'expressió «normalment», s'oposa a «excepcionalment» i, com ha dit el Tribunal Constitucional (STC 31/2010, FJ 14), atribuïda a l'ús d'una llengua és consubstancial al caràcter propi d'aquesta. Així mateix, l'ús normal, com hem indicat abans, és també conseqüència de la seva oficialitat, no suposa l'exclusió de l'ús de cap altra llengua oficial (STC 337/1994, de 23 de desembre, FJ 9 i 10) i no és contrari a la Constitució.

L'aranès, com a llengua pròpia del territori de l'Aran (art. 6.5 EAC), és «la llengua normalment emprada per les administracions catalanes en les seves relacions amb l'Aran» de la manera que determina el Projecte de Llei (art. 2.3, lletra *b*) i, per tant, la llengua d'ús normal per part de l'Administració de la Generalitat ubicada a l'Aran (art. 5.4 Projecte de Llei).

Per tant, en aquest cas concret, i en vista de la jurisprudència constitucional, l'ús del terme «normalment» resulta plenament ajustat a la Constitució i a l'Estatut d'autonomia.

En segon lloc, l'apartat 5 de l'article 6 del Projecte de Llei disposa que: «5. Les institucions de la Generalitat a què fa referència l'article 2.2 de l'Estatut d'autonomia i els ens locals que exerceixen competències a l'Aran han d'emprar preferentment l'aranès en llurs relacions institucionals a l'Aran. També el poden emprar els altres ens locals en llurs relacions amb les institucions araneses.»

Aquesta previsió normativa contempla l'ús de l'aranès per part de les institucions de la Generalitat incloses a l'article 2.2 EAC (el Parlament, la Presidència de la Generalitat, el Govern, el Consell de Garanties Estatutàries, el Síndic de Greuges, la Sindicatura de Comptes i el Consell de l'Audiovisual de Catalunya) i dels ens locals que exerceixen competències a l'Aran (tant si estan radicats a l'Aran o fora d'aquest), respecte dels quals estableix que, en les seves relacions institucionals a l'Aran, han d'emprar-lo «preferentment». La utilització de l'aranès per part de la Generalitat en les seves relacions institucionals a l'Aran que estableix aquest precepte deriva del seu caràcter de llengua pròpia del territori de l'Aran i oficial a Catalunya que l'article 6.5 EAC li confereix d'acord amb les previsions del mateix Estatut d'autonomia i de les lleis de normalització lingüística. En ús d'aquesta habilitació estatutària, el Projecte de Llei que examinem declara que l'occità s'emprarà «preferentment», la qual cosa no implica que sigui de forma exclusiva ni exclouent per part de les institucions de la Generalitat i dels ens locals que exerceixin competències a l'Aran, com una clara mesura de protecció i promoció d'una llengua, que és minoritària en aquest àmbit.

L'ús de la llengua aranesa per part d'aquestes institucions a l'Aran suposa l'explicitació del reconeixement del seu caràcter oficial, al mateix temps que

afavoreix la seva visualització, fomenta i promou la seva utilització. La importància d'aquest fet mereix que l'establiment de l'ús preferent de l'aranès per part de les més altes institucions de la Generalitat a l'Aran, pugui i hagi de ser considerat una especial mesura de protecció i promoció de l'aranès com a llengua minoritària i, per tant, adequada a la Constitució i a l'Estatut, d'acord amb la STC 31/2010, de 28 de juny (FJ 14 i 21).

4. Finalment, pel que fa a la utilització preferent de l'aranès com a llengua pròpia d'aquest territori per part de l'Administració de l'Estat a l'Aran «en els termes que aquesta determini» (art. 5.7 del Projecte de Llei) resulta obvi que els redactors del Projecte no exclouen l'observança de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú. Al contrari, amb la remissió que conté a l'Administració estatal perquè determini o reglamenti una ulterior concreció de la utilització de l'aranès en el funcionament ordinari de la seva organització, és evident que respecta d'entrada la competència del legislador estatal quant a la regulació concreta de l'ús de l'aranès per part de l'Administració de l'Estat a l'Aran. Per tant, no pot haver-hi en aquest precepte cap contradicció amb allò que prescriu sobre aquesta qüestió la citada Llei estatal 30/1992 i, concretament, el seu article 36.

D'altra banda, quant a la vinculació per a l'Administració dels efectes derivats de la declaració de l'oficialitat d'una llengua davant els poders públics, cal recordar la STC 82/1986, de 26 de juny, reiterada en posterior jurisprudència, quan diu: «[...] al añadir el número 2 del mismo art. 3 que las demás lenguas españolas serán también oficiales en las respectivas Comunidades Autónomas, se sigue asimismo, que la consecuente cooficialidad lo es con respecto a todos los poderes públicos radicados en el territorio autonómico, sin exclusión de los órganos dependientes de la Administración central y de otras instituciones estatales en sentido estricto, siendo, por tanto, el criterio delimitador de la oficialidad del castellano y de la

cooficialidad de otras lenguas españolas el territorio, independientemente del carácter estatal (en sentido estricto), autonómico o local de los distintos poderes públicos.» (FJ 2)

Certament, el Projecte de Llei estableix un ús preferent de la llengua aranesa en l'àmbit de l'Administració de l'Estat ubicada a l'Aran, però ho fa com a mesura de protecció i de foment d'una llengua pròpia i oficial en el seu territori, que té un ús minoritari en aquest àmbit determinat. De la mateixa manera que succeeix amb l'ús preferent que contempla l'article 6.5 del mateix Projecte de Llei abans examinat – i subordinat a allò que estableixi la llei estatal-. En aquest sentit, se segueix el model utilitzat en les lleis de normalització lingüística a Catalunya i avalat pel Tribunal Constitucional (STC 74/1989, de 21 d'abril, FJ 3, i 337/1994, de 23 de desembre, FJ 6).

Aquesta previsió de preferència, pel seu caràcter de mesura de protecció d'una llengua oficial en situació d'ús minoritari, resulta doncs plenament ajustat a la Constitució i a l'Estatut. Però, a més, resta supeditat a allò que en el seu cas determini la legislació de l'Estat, en tant que aquesta regula els usos lingüístics de la seva Administració. Per tant, no es pot apreciar cap taxa d'inconstitucionalitat en el precepte examinat, ni pel que fa a la naturalesa de la mesura que contempla (ús preferent) ni respecte de les competències reguladores de l'Estat (que correspon concretar o determinar a l'Administració de l'Estat).

Quart. L'ús de l'aranès en l'àmbit de l'Administració de Justícia

Se sol·licita l'examen de la constitucionalitat i l'adequació estatutària de l'article 9 del Projecte de Llei, objecte d'aquest Dictamen, «relatiu a l'ús de l'aranès a l'àmbit de l'Administració de Justícia» i en especial de la previsió establerta a l'apartat 2 del mateix precepte pel que fa a la valoració del

coneixement de l'aranès com a mèrit per a la provisió de places de personal judicial i de personal al servei de l'Administració de Justícia a l'Aran.

La raó per la qual se sol·licita l'opinió d'aquest Consell, és la possible vulneració de les competències de l'Estat i, més exactament, de la Constitució i de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, en entendre, com literalment afirmen els peticionaris, «que aquesta regulació és competència de l'Estat i l'ha de fixar la legislació orgànica corresponent», per la qual cosa «no pot la Generalitat de Catalunya regular-ne l'aranès com a mèrit per accedir a la carrera judicial».

L'article 9 del Projecte de Llei al qual es refereix la sol·licitud conté dos únics apartats. El primer es limita a establir la validesa de les actuacions judicials orals i escrites fetes a l'Aran en aranès, «[...] pel que fa a la llengua, sense necessitat de traducció» i, el segon, a preveure la valoració «com a mèrit, de la manera que estableixin les lleis» del coneixement de l'aranès «per a la provisió de places de personal judicial i de personal al servei de l'Administració de Justícia a l'Aran».

Per tant, l'article 9 regula dues qüestions concretes a les quals hem de cenyir la nostra anàlisi, relacionades, efectivament, amb l'ús de l'aranès a l'àmbit de l'Administració de Justícia, encara que de forma molt diversa. Així, la primera previsió és inherent a l'estatus d'oficialitat de la llengua, del qual és conseqüència directa, mentre que la segona és una previsió que s'insereix en l'àmbit del mandat general que es dirigeix als poders públics per establir les mesures que garanteixen el dret d'ús dels ciutadans d'una llengua oficial; mandat que, essent també conseqüència de l'oficialitat de la llengua, remet la seva articulació a l'Estat o a la Generalitat en funció de la distribució competencial.

Doncs bé, com s'ha dit abans, en relació amb les dues qüestions anteriors, els peticionaris realitzen una genèrica invocació de la Constitució i de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, sense menció expressa dels preceptes que donen suport a la seva pretensió, per la qual cosa resulta difícil determinar quins són els concrets dubtes de constitucionalitat que els planteja el precepte examinat, fins i tot pel que fa relació a la invasió competencial. Aquesta observació es fonamenta en les següents consideracions.

La declaració de validesa, pel que fa a la llengua, de les actuacions judicials fetes en aranès a l'Aran, sense necessitat de traducció, que estableix l'article 9 del Projecte de Llei, és la concreció en l'àmbit judicial de la declaració general de validesa i eficàcia dels actes jurídics fetes en aquesta llengua, que és inherent al seu caràcter de llengua cooficial segons la jurisprudència constitucional (per totes, STC 82/1986, de 26 de juny, FJ 2). El Projecte de Llei recull aquesta declaració en l'últim incís de l'apartat 4 del seu article 2, relatiu a l'aranès com a llengua oficial, amb caràcter general i, de forma específica en altres preceptes, com és el cas dels articles 6.1 (actuacions administratives), 8.1 i 4 (documents públics i privats) i 10.1 (registres públics), la constitucionalitat dels quals no es qüestiona.

D'altra banda, la legislació estatal relativa a l'àmbit judicial també contempla aquesta declaració respecte de totes les llengües oficials, si bé contemplat expressament l'idioma oficial de la comunitat autònoma. Concretament, l'article 231, apartat 4, de la LOPJ estableix que: «Les actuacions judicials fetes i els documents presentats en l'idioma oficial d'una comunitat autònoma tenen, sense necessitat de traducció al castellà, plena validesa i eficàcia». És més, aquest precepte ordena la traducció d'ofici de les citades actuacions i documents només «quan hagin de tenir efectes fora de la jurisdicció dels òrgans judicials situats en la comunitat autònoma, llevat, en aquest darrer cas, de si es tracta de comunitats autònomes amb llengua

oficial pròpia coincident», o bé «quan així ho disposin les lleis o a instància de part que al·legui indefensió.» Aquest text resulta reproduït en els mateixos termes a l'article 142, apartat 4 de la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil.

Aquesta regulació estatal no impedeix la concurrent regulació autonòmica, ja que com ha dit el Tribunal Constitucional a la STC 253/2005, d'11 d'octubre (FJ 10), que recull una consolidada doctrina, atès que la Constitució reserva com competències exclusives de l'Estat «[...] la Administración de Justicia (art. 149.1.5) y la legislación procesal (art. 149.1.6) debe ser el Estado el que regule el uso de las lenguas dentro de la Administración de Justicia, sin perjuicio de que las Comunidades Autónomas puedan regular el alcance inherente al concepto de cooficialidad, tal y como viene establecido por el art. 3.2 de la Constitución y en los artículos correspondientes de los Estatutos de Autonomía" (STC 56/1990, de 29 de marzo, FJ 40, con cita de las SSTC 82/1986, 83/1986 y 84/1986, todas de 26 de junio, y 123/1988, de 23 de junio)», de manera que «tanto Estado como Comunidades Autónomas pueden incidir en la regulación de las lenguas de acuerdo al reparto general de competencias, pues es ésta una materia de competencia concurrente [...]». En el mateix sentit, STC 270/2006, de 13 de setembre (FJ 6).

Per les raons exposades, podem dir que l'apartat 1 de l'article 9 del Projecte de Llei no ofereix cap dubte d'inconstitucionalitat ni d'antiestaturietat.

En la mateixa línia, i pel que fa a l'apartat 2 de l'article 9 del Projecte de Llei, s'ha de tenir en compte, en primer lloc, que la valoració com a mèrit del coneixement d'una llengua oficial en una comunitat autònoma per a la provisió de places judicials i del personal al servei de l'Administració de Justícia està expressament contemplada a l'article 110.2.h LOPJ, i també als articles 216 *bis* 3, apartat 2.d LOPJ (comissions de serveis de suport judicial); 341.1 LOPJ (provisió de places de presidents dels tribunals

superiors de justícia i de les audiències); 431.2.f LOPJ (autorització del règim de provisió temporal de vacants); 450.4 LOPJ (provisió de llocs de treball dels secretaris judicials) i 530 LOPJ (convocatòries de personal al servei de l'Administració de Justícia).

En segon lloc, pel que fa a la previsió del legislador autonòmic d'aquest mèrit per al personal judicial, s'ha de dir també que la doctrina del Tribunal Constitucional emesa amb ocasió de l'examen de l'article 102.3 EAC, ha considerat que aquesta disposició estatutària referida al coneixement de la llengua i el dret català i la seva consideració com a mèrit per a obtenir una plaça: «[...] no deja de ser una legítima pretensión del legislador estatutario —en tanto que competente para la defensa y promoción de aquella lengua y de aquel Derecho— respecto de la acción legislativa del único competente para cuanto se refiere a la Administración de Justicia en sentido propio, esto es, para las Cortes Generales, que, con perfecta libertad, habrán de determinar, en su caso, la forma y el alcance con que esa pretensión pueda formalizarse en una condición jurídica de Derecho positivo» (STC 31/2010, de 28 de juny, FJ 51).

La disposició que ara examinem, que consisteix en la previsió per part del legislador autonòmic de la valoració del mèrit de coneixement de l'aranès amb les limitacions abans expressades, es podria inserir en allò que ja preveu l'ordenament jurídic estatal per a les llengües cooficials amb caràcter general. El Projecte de Llei remet expressament a aquest ordenament, la legitimitat constitucional del qual confirma la doctrina constitucional.

L'efectivitat i la configuració concreta d'aquesta valoració del coneixement de la llengua aranesa que preveu l'article 9.2 del Projecte de Llei remet expressament, segons s'ha dit, a «la manera que estableixen les lleis», expressió que, com també ha assenyalat reiteradament el Tribunal Constitucional a la STC 31/2010, no pot ser entesa més que com una

referència a les lleis competents en la matèria, i per tant, al legislador estatal o autonòmic, segons els casos, la qual cosa vol dir «pel que fa a jutges i magistrats [al] legislador orgànic del Poder Judicial» (FJ 21), i al legislador autonòmic quant al personal al servei de l'Administració de Justícia sempre que la comunitat autònoma, com és el cas de Catalunya, hagi assumit competències en la matèria.

A l'àmbit de l'administració de l'Administració de Justícia, en el qual «no està exclosa constitucionalment l'existència de determinades competències autonòmiques» (per totes, les STC 253/2005, d'11 d'octubre; 270/2006, de 13 de setembre, FJ 6 i 31/2010, de 28 de juny, FJ 51), la remissió a «la manera que estableixin les lleis», que realitza l'article 9.2 del Projecte de Llei per a la regulació d'aquest mèrit de coneixement de la llengua aranesa, correspon al legislador català, a l'empara del que preveu l'article 103 EAC. Com aquesta mateix precepte indica, les competències normatives de la Generalitat sobre el personal no judicial al servei de l'Administració de Justícia es realitzaran «dins del respecte a l'estatut jurídic d'aquest personal establert per la Llei orgànica del poder judicial »(STC 31/2010, de 28 de juny, FJ 52). I en definitiva, com ha dit el Tribunal Constitucional, serà amb ocasió, en el seu cas, del desenvolupament d'aquestes previsions «por parte del poder público competente, estatal o autonómico, cuando, eventualmente, podrá requerirse de este Tribunal el pertinente juicio de constitucionalidad sobre los específicos términos en los que llegue a concretarse [...]» (STC 31/2010, de 28 de juny, FJ 51).

És cert que, a diferència del que succeeix amb la llengua catalana, l'Estatut no contempla la llengua aranesa amb els preceptes que específicament dedica a l'Administració de Justícia (a títol d'exemple, els art. 101.3 i 102.4 EAC). Però aquesta circumstància no té transcendència pel que fa la qüestió que ara ens ocupa. Com s'ha dit en el Fonament Jurídic Segon, l'abast de l'oficialitat de l'aranès segons l'article 6.5 EAC resulta del que estableix el

propi Estatut i les lleis de normalització lingüística, entre les quals s'ha de comptar especialment el Projecte de Llei objecte d'aquest dictamen, les disposicions del qual, encara que de rang inferior a l'estatutari, estan cridades a integrar i a completar l'estatus d'oficialitat de l'aranès. Aquesta integració legal de l'estatus d'oficialitat de l'aranès fa possible, com és el cas de l'aranès, l'aplicació d'altres disposicions relatives a les llengües oficials, tot i que sempre, com és lògic, amb subjecció al principi de territorialitat i amb les modulacions dels usos oficials que l'ordenament jurídic específic prevegi per aquesta llengua.

Per consegüent, les previsions de l'article 9 d'aquest Projecte de Llei respecte a l'Administració de Justícia no són contràries a la Constitució ni a l'Estatut d'autonomia.

Atesos els raonaments continguts en els Fonaments Jurídics precedents, formulem les següents:

CONCLUSIONS

Primera. - L'article 2.3.a del Projecte de Llei de l'occità, aranès a l'Aran, quan estableix el terme «preferent» no és contrari a la Constitució ni a l'Estatut d'autonomia únicament si s'interpreta com a mesura de normalització, d'acord amb el Fonament Jurídic Tercer, punt 2, d'aquest Dictamen. Per això, amb la finalitat d'evitar equívocs, es proposa la supressió d'aquest terme.

Adoptada per unanimitat

Segona.- Tots els altres articles del Projecte de llei de l'occità, aranès a l'Aran, que són objecte de la sol·licitud de Dictamen, no són contraris a la Constitució ni a l'Estatut d'autonomia, d'acord amb el Fonament Jurídic Tercer, punts 3 i 4.

Adoptada per unanimitat

Aquest és el nostre Dictamen, que pronunciem, emetem i signem al Palau Centelles en la data indicada a l'encapçalament.